

zös tan- és szervezeti tartalmú megállapodásai képezi.

További terjedelmes írás az ökumenikus útkeresésről, ortodox-katolikus kapcsolódásban Constantin Rus cikke: *Documentul de la Ravenna și viitorul dialogului între ortodocși și catolici. O abordare canonică – A ravennai dokumentum és az ortodoxok és katolikusok közötti párbeszéd jövője.*

Az Ige egyházának érdeklődését Atanasius egyházatya egyik karácsonyi beszéde keltheti fel Cornel Toma (Brassó) fordításában.

Az *Egyházi hírek* rovatban egyebek között két szentté avatásról értesülhetünk. Két metropolita került a rendkívüli tisztelettel övezett „elaludtak” végtelen sorába: Simion Ștefan (1643–1656) és Andrei Șaguna (1864–1873).

A munkavállalók kivándorlásának fokmérője lehet, de ugyanakkor bizonyítja a román ortodox egyház életképességét is, hogy elérték itáliai közöségük állami elismerését: így 2011-ben hivatalos-nyilvános egyházi jelleget kaptak Olaszországban.

(Folyóirat-történeti érdekességképpen szemléljük a kiadvány kolofonját. Ebből megtetszik, hogy megváltozott az Altarul Banatului kiadói „együttesének” összetétele, feltehetőleg az erdélyi metropolia újraosztása és egyéb zsinati intézkedések nyomán. Így jutott a Dévai-Hunyadi Püspökség is a Bánsági Metropolia fősége alá – a Temesvári Érsekség és az Aradi Érsekség, illetve a Karánsebesi Püspökség mellé sorakozva. Ugyanakkor a kiadók közül ejtették a Gyulai és Verseci Püspökségeket.)

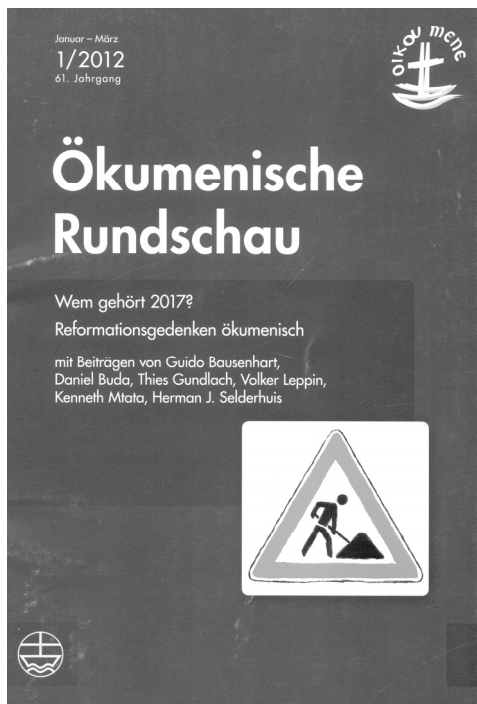
Balogh Béla

Ökumenische Rundschau

61. évf. 1/2012. szám, 128 old.

Az *Ökumenische Rundschau* folyóirat jelen száma *Kié 2017?* feliratozással tekint előre a 2017-es jubileumi évre, a reformáció 500. évfordulójára. A vezércikk Johanna Rahner (Kassel) tollából származik, amelyben szemléletek ütköznek: vajon 2017 a reformáció jubileumi éve lesz, vagy pedig csupán a megemlékezésé? A felvetett kérdésre többféle hitvallás képviselője ad választ és értékeli az egyházban bekövetkezett folyamatot. Alapvető gondolat a II. vatikáni zsinat mára már jól beért tanítása, amely 450 év távlatából „rehabilitálta” Luther Márton szándékait. A szerkesztőség bevallotta azon fázisát, hogy az egyházak közösen ünnepezzék a félezredes évfordulót.

Guido Bausenhart (Hildesheim): *Feiern oder begeben? Eine katholische Perspektive auf 1517/2017 – Ünnepegni vagy megülni? Katolikus kitekintés 1517/2017-re.* A római katolikus szerzőnek az a meglátása, hogy minden jelentős egyházi ébredés a hit- és az istentapasztalat radikális megváltozását eredményezi. Ez a tapasztalat nemcsak *initium*, vagyis időbeli kezdet, hanem *principium*: mindig volt és mindig lesz. Fennmaradhat-e az egyetértés a nagy ébredések után? Fennmaradhatna, csak hogy hiába van együttes gondolkodás, hiába találjuk meg a közös nyelvet, mert közben annyira különböző kategóriák jönnek létre, hogy igen nehéz, csaknem lehetetlen megmaradni egy értelemben. Mi

oldja fel az ekként létrejött ellentéteket? Guido Bausenhart Róm 12,2-re hivatkozik – *változások meg értelmek megújulásával...* –, és ennek megszívleléséhez köti a megoldást. A változás igéje itt szenvedő formában és többes számban áll: μεταμορφωσθε. Ez azt jelenti, hogy Istennek engedve és együtt kell megújulni. Ez a feltétele a reformáció közös megünneplésének.

Volker Leppin (Tübingen): *1517 – Ein Jubiläum – 1517 – jubileum*. A szerző Gerhard Ludwig Müller a római katolikus püspök nézetéből indul ki, aki egy 2011-ben megjelent írásában azt képviselte, hogy a római katolikusok számára nehéz 2017-et jubileumnak, illetve ünnepnek elfogadni, ezért inkább a megemlékezés mellett foglal állást. Leppin három pontban és hat tételben fejti ki, miért tekinthető mégis jogosnak a kerek évforduló megünneplése. 6. tétele ez: a harmadik évezred hajna-

lán tartandó reformációi jubileumhoz csakis az illik, hogy azt ökumenikus keretek között ünnepeljük meg.

A felvetett kérdés tekintetében teljesen egyéni hangot üt meg Kenneth Mtata, aki párhuzamot lát a Luther formátumú személyiségek hatása és a mai idők internet-szolgáltatóinak kelendőse között. Bevallottan más úton-módon kíván eljutni a reformáció értékeléséhez. A szerkesztőség nem is késik megállapítani ezt, és az első lábjegyzetbe a következőket írja: „Dr. K. Mtata a Lutheránus Világszövetség Teológia és Egyház tanulmányi referense a Teológia és Diákok részlegen. A dolgozatban kinyilvánított nézetei személyes jellegűek, és nem valamelyik szervezet hivatalos álláspontját képviselik.” Már e jegyzet alapján is megéri, hogy elmélyüljünk a tízenyolc oldalas eszmefuttatásban, hiszen már címe is kihívás: *Die politische Theologie des Gedenkens. Ein Blick aus dem globalen Süden auf das Reformationsjubiläum 2017 – A megemlékezés politikai teológiája. A reformáció 2017. évi jubileuma a globális Dél felől nézve*. Elgondolkoztató tétele pedig ez: a jubileum az ökumenikus dialógusban és ökumenikus diapraxis kontextusában válik hitelessé.

Herman J. Selderhuis (Apeldoorn): *Refo500 verbindet – Refo500 kötelez*. A címben egy olyan projekt neve áll, amely a jubileumi év gazdagságát kívánja kiaknázni. A szerző meglátása szerint a reformáció ismérvei a következők: megújítás, változtatás, mozgalmasság. Ezek nem csupán máig hatnak, hanem impulzusokat is adhatnak a 21. század számára.

Thies Grundlach (Hannover): *Was bedeutet aus der Sicht der EKD das Refor-*

mationsjubiläum? – Mit jelent a reformáció-jubileum az EKD szémszögéből? (EKD – Németországi Evangélikus Egyház.) A cikk nem csupán a történelmi folyamat ragyogását eleveníti fel, hanem rámutat az árnyoldalaira is. Vallja, hogy a reformációt azok mondhatják a magukénak, akik úgy beszélnek róla, hogy az gazdagítja a jelent. Közben pedig nem egyéneket ünnepelnek, hanem azok szolgálatát.

Daniel Buda (Genf/Nagyszében): *Wem gehört 2017? Versuch einer orthodoxen Perspektive – Ké 2017? Az ortodox nézőpont megtalálására tett kísérlet.* A nagyszébeni ortodox esperes-professzor arra a következtetésre jut jól felépített dolgozatában, hogy bár az 1517-ben kibontakozott reformációt „tragikus szükségszerűség”-nek látja, a Szentírás és a hagyomány alapján együtt tud ünnepelni 2017-ben a lutheránus testvérekkel.

A témafeldolgozások után ökumenikus események, dokumentumok, hírek, majd könyvismertetőik következnek, s ezeknek élén pedig Christian Henkel (Bamberg) fűz kommentárt XVI. Benedek pápa beszédéhez (*Die Vernunft im Grossraumbüro*), amelyet a Bundestag, az NSzK képviselőháza előtt tartott 2011. szeptember 22-én. A bemutatott könyvek közül kiemeljük a jelenkori „népvándorlás” egyik velejáróját tanulmányozó német nyelvű kulturális-szociológiai terméket, Bianca Dümling doktori értekezését: *Migrationskirchen in Deutschland – Orte der Integration.* Frankfurt am M., 2011. 316 old. Az értekezés a Németországban létrejött bevándorlók egyházi alakulatainak beilleszkedését vizsgálja. Ismertetését Christoph Dahling-Sander írta.

Balogh Béla